

Kako učence razredne stopnje učiti »učiti se«?

Učna uspešnost je v veliki meri odvisna od tega, **kako se zna kdo učiti**, ali uporablja dobre, kakovostne pristope in strategije, kako zna informacije, ki jih dobi o rezultatih svojega učenja, **vgraditi** v izboljšanje svojih učnih postopkov in **ali o svojem učenju sploh razmišlja** (Marentič Požarnik, 2021, str. 177).

»Učenje učenja¹« je sposobnost učiti se in vztrajati pri učenju, organizirati lastno učenje, vključno z učinkovitim upravljanjem s časom in informacijami, individualno in v skupinah. (European Parliament and Council, 2006).

Da bi učenci postopno razvili kompetenco učenje učenja, se mora naučiti določiti, kaj je zanj pomembno in kaj ne. Vsak učitelj, ki mu je mar, da se učence nauči samostojnega učenja, mora sam sebi iskreno odgovoriti na dve vprašanji:

Ali se lahko učenec samostojno odloči, kaj je pomembno in kaj ni, če mu vedno povem, kaj je pomembno, narišem na tablo, mu povem, kaj naj v knjigi podčrta, ga opozorim, kaj naj napiše ...?

Ali mora učenec razlikovati pomembno od nepomembnega, če mu potem postavljam vprašanja o nepomembnem?

Poglejmo primer: Učitelj učence vodi, da prepoznajo, kaj je pomembno pri učenju neke vsebine in jim zgolj ne govori, kaj je pomembno pri tem učenju. Namesto da učencem razloži vsebino novega besedila, naj učenci v razredu preberejo besedilo in določijo ključno poved in kasneje besedo. Po vsakem odstavku besedila naj učitelj

učence vpraša, kaj je pomembno, učenci naj povzamejo, povedo to s svojimi besedami. Če učenci po vsem tem sami res ne ugotovijo, kaj je pomembno, potem je na vrsti učitelj, da jim to razloži. **Vse**, kar počne učitelj namesto učenca, učenca ni treba. Če mu ni treba, potem učenec tega tudi ne bo naredil.

Učiti se učiti se pri učencih razvija skozi vse ure pouka in vse učne dejavnosti. Metod učenja se učenci učijo predvsem izkustveno. »Učiti se« se učijo predvsem od učiteljev. Postopek, ki ga prikaže učitelj pri reševanju nekega problema, uporabijo učenci npr. pri domačem učenju. Tak način učenja je **posreden**. Če pa se učitelj z učenci o metodi učenja pogovori, jih z vprašanji vodi v razmislek o lastnem učenju, gre za **neposredno učenje**, ki učenca opremi za samostojno uravnavanje učenja (Ažman, 2014). Na razredni stopnji je treba skozi vse dejavnosti obveznega in razširjenega programa neposredno poučevati strategije učenja, pomnjenja, branja in pisanja. Moderirati je treba uporabo strategij ter voditi refleksijo o uporabi teh strategij (prav tam).

Na razredni stopnji je učenje učenja odvisno od razvojne stopnje in s tem kognitivnega, socialnega, čustvenega in tudi telesnega razvoja učenca, prav tako pa tudi od usvojenosti rutin in temeljnih zmožnosti, kot so skrb zase, branje, pisanje, sodelovanje idr.

Za ponazoritev ciljev razvijanja kompetence učenje učenja bomo uporabili opredelitev v hrvaškem dokumentu oz. kurikulumu medpredmetne teme učenje učenja (2019), saj pokažejo na vse razsežnosti te kompetence:

1. Učenec uporablja različne strategije učenja in upravlja z informacijami.
2. Učenec upravlja s svojim učenjem tako, da si postavlja osebne cilje učenja, načrtuje način učenja, ga izvaja in samovrednoti.
3. Učenec prepozna vrednost učenja in kaže interes za učenje, prepozna svoje motive za učenje, razume in regulira svoja čustva in tako razvija pozitivno podobo o sebi kot učenca.
4. Učenec oblikuje ustrezno fizično in socialno okolje, ki ga spodbuja pri učenju.

¹ Kompetenca učenje učenja je ena od osmih ključnih kompetenc, ki so po mnenju Evropske komisije ključne za preživetje v sodobni družbi znanja, njene sestavine so znanje, spretnosti in vrednote.

V nadaljevanju (Preglednica 1) bomo razdelili vsa štiri področja v dve skupini, in sicer v 1., 2., 3. razred ter 4. in 5. ter ju opremili s strategijami, ki jih lahko pričakujemo

od učencev določene razvojne stopnje. Primeri so prirejeni po prej omenjenem dokumentu (prav tam) in prilagojeni slovenski šolski situaciji.

Preglednica 1: Prikaz razvijanja kompetence učenje učenja od 1. do 5. razreda.

1. UČENEC UPORABLJA RAZLIČNE STRATEGIJE UČENJA IN UPRAVLJA Z INFORMACIJAMI.	
KAJ LAHKO PRIČAKUJEMO V 1., 2., 3. RAZREDU?	KAKO TO DOSEČI?
Učenec: - ugotovi, katere informacije potrebuje in načrtuje, kako priti do njih; - sledi navodilom pri pregledovanju knjižnih in neknjižnih virov; - primerja nove informacije in izbere tiste, ki jih potrebuje; - najdene informacije beleži in organizira; - drugim zna pojasniti, kako je prišel do informacij in informacije predstavi drugim; - reši preprost problem z uporabo najdenih informacij; - povezuje nove vsebine s svojim predznanjem; - opisuje vsebino s svojimi besedami; - uporablja enostavne strategije pomnjenja; - spozna in uporablja različne enostavne strategije reševanja problema, izbere eno rešitev; - dane ideje in situacije prikaže na drugačen način; - kaže interes za nove učne situacije; - razlikuje svoje mišljenje od mišljenja drugih.	V medpredmetno zasnovanem pouku učenec spozna in razlikuje različne vire – knjižne/neknjižne (časopis, film ...) in prepozna njihove glavne dele (avtor, ilustrator, naslov, vsebina ...). Učenec sodeluje pri skupinskem delu, sodeluje v dvojici pri delu v razredni ali šolski knjižnici, kjer išče določene informacije. Učenec v učnih situacijah opisuje, povzema situacije, informacije s svojimi besedami, <u>izlušči pomembne informacije</u>; izdelava preprost <u>miselni vzorec</u>, v katerem so vidni odnosi med danimi pojmi; izdelava vizualno predstavitev vsebine in rešuje enostaven konkreten problem na različne načine. Učenec na svoj način <u>odgovarja na vprašanja</u>, ki se začnajo: Kaj bi se zgodilo, če ... Učenec sodeluje v igrah, ki spodbujajo asociativno mišljenje in uporabo domišljije. Zaznava svet okoli sebe s čutili in načrtuje ter izvaja preproste poskuse.
KAJ LAHKO PRIČAKUJEMO V 4. IN 5. RAZREDU?	KAKO TO DOSEČI?
Učenec: - ugotovi, katere informacije potrebuje in načrtuje, kako priti do njih; - <u>raziskuje vire, dostopne v šoli in okolici</u>; - primerja in <u>vrednoti</u> najdene informacije glede na dano nalogo; - odbira pomembne informacije, jih beleži in organizira ter uporabi v nalogah učenja; - pojasni, zakaj je izbral določeno informacijo; - prepozna verodostojne informacije; - oblikuje enostavne predstavitve in navaja vire; - izlušči ključne ideje, organizira informacije in išče povezavo med njimi; - uporabi različne strategije pomnjenja in bralne strategije; - samostojno odgovarja na vprašanja, ki preverjajo razumevanje; - povzema vsebino s svojimi besedami; - prepozna problem in njegove elemente; - reši problem z uporabo določenih korakov; - povezuje problem z drugimi, podobnimi problemi; utemelji svoj izbor strategije reševanja problema; - preveri rešitev problema in med več rešitvami izbere najbolj primerno; - primerja in povezuje različne ideje; - izraža svoje ideje na različne načine; - izkazuje samostojnost v ustvarjalnem procesu in vedno manj posnema druge; - izrazi svoje mnenje; - primerja svoje mnenje z mnenjem drugih; - analizira in preverja točnost informacij, jih vrednoti.	Učenci naredijo <u>primerjavo</u> med različnimi informacijami, izluščijo glavne elemente vsebine (npr. nekega opisa). Učenci uporabijo enostavne strategije dela z besedilom (<u>iskanje pomena neznanih besed, iskanje ključnih besed</u>). Učenci vrednotijo vir informacije, načrtujejo samostojno in skupinsko delo. Učenci uporabljajo digitalno tehnologijo pri reševanju problemov, sodelujejo pri sodelovalnem učenju. Razumevanje naučenega učenci pokažejo z različnimi predstavitvami, <u>pojasnitvijo vsebine s svojimi besedami, razpravljanjem o temi, postavljanjem vprašanj o vsebini, povzemanjem pomembnih informacij</u>, oblikovanjem predlogov različnih rešitev enostavnih konkretnih problemov in pisanjem besedil o temi učenja. Učenci sodelujejo v dejavnostih šole izven učilnice, vključujejo se v dejavnosti, ki spodbujajo asociativno mišljenje in uporabo domišljije. Učenci primerjajo, vrednotijo lastne ideje in izdelke ter tudi izdelke in ideje drugih in izražajo svoje mnenje.

2. UČENEC UPRAVLJA S SVOJIM UČENJEM TAKO, DA SI POSTAVLJA OSEBNE CILJE UČENJA, NAČRTUJE NAČIN UČENJA, GA IZVAJA IN SAMOVREDNOTI.	
KAJ LAHKO PRIČAKUJEMO V 1., 2., 3. RAZREDU?	KAKO TO DOSEČI?
Učenec: - oceni zahtevnost naloge; - s svojimi besedami pove, kaj se v nalogi zahteva in kaj mora znati, da bi nalogo uspešno rešil; - razume, da si lahko pri reševanju naloge pomaga z različnimi načini reševanja; - postavi si konkreten cilj učenja (npr. za določeno vsebino, sklop) in načrtuje, kaj se bo učil; - načrtuje potek učenja in igre in se načrta drži; - sledi navodilom učitelja skozi učenje; - izrazi preproste samoocene svojega učenja; - ugotovi, kaj je v nalogi že naredil, prepozna morebitne napake in jih popravlja; - spremlja svoj napredek v učenju in oceni, kako blizu je cilju; - presodi, kateri način učenja/reševanja naloge je bil zanj koristnejši; - ob težavah pri reševanju naloge poskusi na drug način; - oceni, ali je nalogo uspel končati in kaj se je naučil; - analizira, kateri so vzroki za uspeh ali neuspeh in razmišlja o nadaljnjem učenju.	Pri vseh predmetih oz. medpredmetnih dejavnostih ima učenec možnost izdelati <u>dnevni, tedenski ali mesečni načrt učenja</u>. Učenec skozi učenje sledi temu načrtu. Učenec sodeluje v pogovoru o učenju (kaj počne, kako uspešen je, kje dela napake, kako odpravlja napake). Učitelj spodbuja učence, da glasno govorijo o <u>korakih svojega učenja</u>. Učitelj neposredno poučuje učence <u>metakognitivne strategije</u>. Učitelj preusmerja pozornost učencev z rezultatov na proces učenja, zato spodbuja uporabo dnevnika učenja (tudi spletnih možnosti za to, npr. SeeSaw).
KAJ LAHKO PRIČAKUJEMO V 4. IN 5. RAZREDU?	KAKO TO DOSEČI?
Učenec: - analizira zahteve neke naloge ali učne situacije; - izlušči, kaj se v nalogi od njega pričakuje; - načrtuje čas, ki ga bo vložil v učenje; - samostojno načrtuje kratkoročen in konkreten cilj učenja; - postavlja dosegljive cilje učenja v novih učnih situacijah; - pozna osnovne pristope in strategije učenja in jih uporabi v znanih situacijah; - izdelava preprost dnevni načrt učenja in drugih obveznosti in se načrta drži; - izkazuje misli in občutke, povezane s procesom učenja; - prepozna, kateri pristopi učenja so koristnejši za uresničevanje ciljev; - ovrednoti, koliko in kaj se je naučil; - analizira, kateri so vzroki njegovega uspešnega ali neuspešnega učenja in razmišlja o nadaljnjem učenju.	Učenci načrtujejo <u>dnevni, tedenski, mesečni načrt učenja</u> in spremljajo uresničevanje načrta. Učitelj organizira pogovore o učenju. V teh pogovorih učenci glasno govorijo o korakih učenja, ki so jih naredili pri reševanju problemov. Učitelj neposredno poučuje učence <u>metakognitivne strategije</u> načrtovanja, spremljanja, samoregulacije in samovrednotenja (kako, kdaj in zakaj jih uporabiti). Učenci spremljajo svoje učenje z <u>vođenjem dnevnika učenja</u>, tudi s pomočjo različnih spletnih orodij.

3. UČENEC PREPOZNA VREDNOST UČENJA IN KAŽE INTERES ZA UČENJE, PREPOZNA SVOJE MOTIVE ZA UČENJE, RAZUME IN REGULIRA SVOJA ČUSTVA IN TAKO RAZVIJA POZITIVNO PODOBO O SEBI KOT UČENCU.	
KAJ LAHKO PRIČAKUJEMO V 1., 2., 3. RAZREDU?	KAKO TO DOSEČI?
Učenec: - na preprost način pove, zakaj je zanj učenje pomembno (npr. da znam pisati); - izkazuje zmožnost, da zmore rešiti dane naloge; - navaja teme in dejavnosti, ki ga v šoli zanimajo; - našteje razloge, zakaj se nekaj uči; - ve, pri katerih šolskih dejavnostih je uspešen; - izkazuje pozitivna čustva do učenja in šole; - je radoveden; - napake pri učenju sprejema kot del učenja.	Učenci sodelujejo v razrednih razgovorih o učenju, o učenju naj razpravljajo v skupinah. Učitelj z učenci pri vseh dejavnostih opredeli namen učenja. V dejavnostih naj imajo učenci možnost izkazati svoje interese in si v zvezi z njimi zastavlja cilje učenja. Učenci dobivajo stalne povratne informacije o močnih področjih učenčevega učenja, kakor tudi o področjih, kjer je treba vložiti več truda. Učitelj načrtuje dejavnosti, v katerih bo vsak učenec imel priložnost izkusiti uspeh. V šoli organiziramo delavnice oz. dejavnosti, v katerih učenci pridobivajo večšine <u>samomotiviranja, vztrajnosti, iskanja pomoči in soočanja z negativnimi čustvi</u>.
KAJ LAHKO PRIČAKUJEMO V 4. IN 5. RAZREDU?	KAKO TO DOSEČI?
Učenec: - pojasni, zakaj se uči pri posameznih predmetih; - izrazi željo po nadaljnjem učenju; - izrazi, kakšen napredek pričakuje pri sebi glede na predhodne uspehe pri učenju nekega predmeta; - prevzema odgovornost za uspeh in neuspeh v učenju; - sprejema tudi tiste naloge, v katerih mora tvegati, kar sprejema kot del učenja; - izkazuje pozitivno podobo sebe kot učenca; - opredeli, katera področja učenja so njegova močna področja; - navede razloge za učenje določene vsebine, predmeta; - sledi kriterijem, po katerih ovrednoti svoj uspeh; - zna oceniti, koliko truda bo potrebnega vložiti v neko nalogo; - izkazuje zadovoljstvo ob uspehih lastnega učenja; - pozna in uporablja preproste strategije za samopomoč pri učenju; - uravnava svoje občutke v stresnih učnih situacijah.	Učitelj vključi učence v oblikovanje namenov učenja. Nameni učenja so znani pri vseh oblikah učenja. Učitelj organizira učenje, v katerem ima vsak učenec možnost doživeti uspeh, ustvarja učno okolje, v katerem učenci lahko prepoznajo in razvijajo svoje interese. Učitelj spodbuja učence pri <u>rednotenju lastnega truda v učnih situacijah</u>. Za učence učitelj organizira delavnice za razvijanje večščin samomotiviranja, vztrajnosti, iskanja pomoči, soočanja z neugodnimi čustvi ob neuspehih.
4. UČENEC OBLIKUJE USTREZNO FIZIČNO IN SOCIALNO OKOLJE, KI GA SPodbUJA PRI UČENJU.	
KAJ LAHKO PRIČAKUJEMO V 1., 2., 3. RAZREDU?	KAKO TO DOSEČI?
Učenec: - si zna pripraviti delovni /učni prostor; - učenec sodeluje v paru in skupini; - spoštuje pravila dela v skupini; - vrednoti svoj prispevek in prispevek drugih pri delu skupine; - izkazuje interes za sodelovanje s sošolci; - poišče pomoč pri učenju.	Učenci se učijo v različnih okoliščinah in pogojih (v kotičkih, preko spletne učilnice, na prostem, v knjižnici skupinah, parih ...) in utemeljujejo, kaj jim pomaga pri učenju. Učitelj daje učencem napotke (za organizacijo delovnega prostora pripravo pripomočkov ter časa) in daje učencem priložnost, da se izkustveno učijo (obisk drugih ustanov, pogovor z različnimi osebami). Učenci imajo priložnost učiti se v parih, skupinah, učiti drug drugega, preizkušati različne vloge. Učitelj pozitivno odreagira v primerih iskanja pomoči s strani učencev in jih pri tem spodbuja.
KAJ LAHKO PRIČAKUJEMO V 4. IN 5. RAZREDU?	KAKO TO DOSEČI?
Učenec: - prilagaja fizično učno okolje pred in med učenjem svojim potrebam; - aktivno sodeluje v parih in skupinah; - spoštuje pravila dela v skupini; - dogovarja se o skupnih ciljih članov skupine in vztraja pri doseganju ciljev; - spoštuje mnenje drugih in kompromisno rešuje nesoglasja; - vrednoti svoj doprinos in doprinos drugih pri reševanju skupne naloge; - izkazuje interes za sodelovanje z vrstniki in jim je pripravljen pomagati; - poišče pomoč pri učenju pri osebah v okolju.	Učitelj učencem daje navodila o npr. organizaciji delovnega prostora, učence usmerja v dejavnosti, ki omogočajo izkustveno učenje, tudi v povezavi z drugimi institucijami. Učitelj organizira delavnosti, v katerih imajo učenci priložnost sodelovati in delati v skupinah, parih. Ustvarja učno okolje, v katerem vlada delovno in pozitivno vzdušje, v katerem so napake del učenja. Učitelj spodbuja učence, da poiščejo pomoč, ko jo potrebujejo.

Učna strategija (Marentič Požarnik, 2021, str. 179) je zaporedje ali kombinacija v cilj usmerjenih učnih aktivnosti, ki jih posameznik uporablja na svojo pobudo in spreminja glede na zahtevane situacije. Delimo jih na spoznavne (kako si vsebino zapomniti, jo strukturirati) in materialne (kako delati zapiske in izpiske). Nemogoče je sestaviti popoln seznam pomembnih učnih strategij, saj se razlikujejo po namenu, starosti učencev in po predmetnem področju (prav tam). Na razredni stopnji postopno uvajamo enostavne strategije učenja in prehajamo na kompleksnejše, vsekakor pa tudi na tej stopnji vključujemo vse tri vrste strategij učenja.

Te tri vrste strategij zaobjemajo:

- kognitivne strategije tudi učne strategije (predelava informacij, boljša zapomnitev, razumevanje naučenega, pisanje povzetkov, miselni vzorci, bralno učne strategije)
- motivacijsko-čustvene strategije (vzdrževanje koncentracije, uravnavanje čustev med učenjem, načrtovanje časa, ureditev delovnega prostora, glasba v prostoru, udobnost sedežev ...)

- metakognitivne strategije (načrtovanje učenja – kje, kdaj, kaj in kako se učiti); spremljanje in nadzorovanje učenja (ustreznost in kvaliteta učenja, doseganje kriterijev znanja), usmerjanje učenja (prepoznavanje težav, analiza napak). (Marentič Požarnik, 2021, Ažman, 2014).

Ažman (Kuran, 2011, v 2014) opozarja, da je obvladovanje učnih strategij med štirimi najpomembnejšimi dejavniki, ki vplivajo na uspešno učenje, pomembnejše od spola, starosti ali načina preživljanja prostega časa. Naloga učiteljev je, da omogočajo učencem, da spoznajo svoje prioritete učne stile, da jih spodbujajo, da preskusijo, katere učne strategije so zanje najbolj učinkovite (glede na cilje, situacijo itd.), da poznajo široko paleto učnih strategij in tudi, da jih sami pri vodenju procesa učenja v kar največji meri upoštevajo.

Na koncu opisujemo nekaj strategij, ki krepijo učenje učenja na razredni stopnji, če so v učenje učencev vključene stalno, pri vseh predmetih in v daljšem obdobju.

POJMOVNE MAPE so uporabne za prikazovanje različnih informacij in krepitev sposobnosti pomnjenja. Različni učni stili učencev zahtevajo različne mape: slikovne, besedne.

Primer za 2. razred: Hrana (tudi za tuji jezik)

- Učenci nanizajo besede.
- Besede razvrstijo po temah.
- Osrednji pojem (Hrana) vpišejo v središče lista.
- Iz osrednjega pojma izpeljejo podredne pojme (Pojem »hrana« se lahko poveže z obroki, priborom, prostorom za hranjenje, sladicami, mesom, sadjem, zelenjavo, pijačo ...).
- Pod podredne pojme navedejo nekaj značilnosti, ki se nanašajo nanje. Na primer, pod obrok zapišejo: zajtrk, kosilo, večerja; pod sadje: banane, jabolka, kivi.

Tako besede na naraven način združimo, učenec si lažje zapomni pojme in povezave med njimi. Pojemovno mapo naj učenec shrani na vidno mesto in ob njej večkrat ubesedi vsebino, upoveduje. Sprva tako strategijo učence učimo eksplicitno, neposredno, postopno učencu prepuščamo samostojno delo in sodelovalno ustvarjanje pojmovnih map.

»VPRAŠAJ, POJASNI IN POVEŽI« učencem omogoča, da si zastavijo vprašanja o tem, kako in zakaj stvari delujejo. Uporabimo jo takrat, kadar imajo učenci pred sabo zapise v zvezku ali zapiske.

Potek:

- Učenci začnejo s sestavljanjem seznama tem, ki se jih morajo naučiti. Nato si zastavijo vprašanja o vsaki temi.
- Nato morajo učenci ponovno pregledati gradivo, zapiske in poiskati odgovore na svoja vprašanja. Tako lahko vzpostavijo povezave med različnimi temami in si razložijo, kako so teme povezane.

Učenci morajo poskušati razložiti teme s čim več podrobnostmi, nato pa te teme povezati s svojim vsakodnevnim življenjem in izkušnjami. Strategija pomaga učenem pri organizaciji novih informacij in jim olajša poznejši priklic.

OBRNJENO UČENJE je strategija, s katero se učenci učijo odkrivati bistvo. Učencem naročimo, da si predhodno (doma ali v šoli) ogledajo film, preberejo besedilo ipd. in pri tem naredijo zapiske, naredijo miselni vzorec ali pripravijo enominutno predstavitev. Ko nato pri pouku učenci predstavijo zbrane povzetke, se o tem pogovarjajo v parih in skupinah, učitelj dobi vpogled, kako so učenci nekaj razumeli, in potem dopolni naučeno s potrebnimi razlagami, primeri, sintezami ...

Najbolj uveljavljene v šolski praksi so bralno učne strategije avtoric Sonje Pečjak in Ane Gradišar. Z namenom, da predstavimo postopnost uvajanja strategij na razredni stopnji, smo na spodnjih slikah (Slika 1 in 2) opredelili enostavne in kompleksne bralne strategije, ki jih glede na predznanje in izkušnje učencev vključujemo v učni proces 1. in 2. vzgojno-

izobraževalnega obdobja. Priporoča se, da učenci sprva spoznavajo in uporabljajo enostavne strategije, kasneje (v 2. vzgojno-izobraževalnem obdobju) pa postopno prehajajo na obvladovanje in samostojno uporabo in izbiro kompleksnih strategij.

Enostavne bralno učne strategije

- Zaveštno odločanje o namenu branja.
- Načrtovanje korakov v branju.
- Predhodno pregledovanje besedila.
- Napovedovanje vsebine.
- Preverjanje lastnih napovedi.
- Postavljanje vprašanj o besedilu.
- Iskanje odgovorov na zastavljena vprašanja.
- Povezovanje besedila s poznavanjem ozadja.
- Povzemanje podatkov.
- Določanje ključnih besed.
- Grafični prikaz podatkov iz besedila.
- Povezovanje posameznih delov besedila.
- Pregled strukture besedila.
- Ponovno branje.
- Razlaga novih besed in napoved pomena na osnovi sobesedila.
- Uporaba označevalcev besedila.
- Poznavanje načina popravljanja napak.
- Presojanje o tem, v kolikšni meri so bili nameni branja uresničeni.
- Premislek o tem, kaj smo se iz besedila naučili.

Povzeto po več avtorjih.

Uporaba bralno učne strategije omogoča intenzivno sodelovanje z besedilom in s tem natančneje poznavanje in boljše razumevanje prebranega besedila. (Grosman, 2011)

Kompleksne bralno učne strategije

Bralne učne strategije glede na namen (Weinstein in Hume, 1998; po Pečjak in Gradišar, 2002):

- **Strategije ponavljanja – zapomnitev informacij**
 - glasno ponavljanje informacij;
 - oblikovanje zapiskov;
 - podčrtovanje pomembnih informacij;
 - označevanje delov besedila (npr. z markerji).
- **Elaboracijske strategije – povezava s predznanjem**
 - povzemanje učnega gradiva s svojimi besedami; postavljanje vprašanj in odgovarjanje nanje;
 - poučevanje drugih o prebrani temi/gradivu;
 - iskanje podobnosti in razlik v gradivu;
 - analiziranje odnosov med informacijami ali deli besedila.
- **Organizacijske strategije – zmanjšati število informacij**
 - grafični organizatorji (miselni vzorec, pojmovna mreža, venov diagram, primerjalna matrika, ribja kost, zaporedje dogodkov)

KOMPLEKSNE BRALNO UČNE STRATEGIJE:

Paukova strategija
VŽN
PV3P

Strategija je najbolj racionalen pristop k besedilu, katerega končni rezultat je dobro pomnjenje in razumevanje prebranega. Učinkovito učenje predstavlja aktivno vlogo učenca v učnem procesu. Aktivni pa je lahko le v primeru, ko ima določeno znanje o tem, kako se lotiti učne snovi, kako organizirati učenje, kako upoštevati lastne posebnosti pri učenju. Vse to je vsebina bralnih učnih strategij. (Pečjak, 2002)

Slika 1 in 2: Bralno učne strategije.

Viri in literatura

Ažman, T. (2008). *Učenje učenja – kako učiti in se naučiti spretnosti vseživljenjskega učenja*. Zavod RS za šolstvo.

Ažman, T. idr. (2014). *Učenje učenja: Primeri metod za učitelje in šole*. Šola za ravnatelje.

European Parliament and Council. (2006.) *Recommendation of the European Parliament and of the Council of 18 December 2006 on Key Competences for Lifelong Learning*. Official Journal of the European Union, L 394/10. Pridobljeno s <https://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2006:394:0010:0018:en:PDF>.

Grosman, M. (2006). *Razsežnosti branja: za boljšo bralno pismenost*. Karantanija.

Kurikul medpredmetne teme *Učiti kako učiti za osnovne in srednje šole* (2019). Narodne novine, službeni list RH, št. 154 (22.1.2019). Pridobljeno s https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2019_01_7_154.html.

Marentič Požarnik, B. (2021). *Psihologija učenja in pouka*. Državna založba Slovenije.

Pečjak, S. in Gradišar, A. (2002). *Bralne učne strategije*. Zavod RS za šolstvo.